

BOSHLANG'ICH SINFLARDA SAVOD O'RGATISH DAVRIDA PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH BO'YICHA METODIK TAVSIYALAR

ISFT 22-BTB-03 (sirtqi) guruh talabasi
Koshkinbaeva Gozzal Maxsetbaevna

Annotatsiya

Mazkur maqolada boshlang'ich sinflarda savod o'rgatish jarayonida pedagogik texnologiyalardan samarali foydalanish bo'yicha metodik tavsiyalar berilgan. Pedagogik texnologiyalarni qo'llash orqali o'quvchilarning savodxonlik ko'nikmalarini rivojlantirish va darslarni qiziqarli, interfaol tarzda o'tkazish imkoniyati yaratiladi. Ushbu maqolada, savod o'rgatishda foydalanish mumkin bo'lgan texnologiyalar, ularning afzalliklari va darslarda qo'llanishi to'g'risida ilmiy tahlil qilinadi.

Tayanch tushunchalar: Savod o'rgatish, pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar, zamonaviy pedagogik texnologiyalar.

Savod o'rgatish — bu o'quvchilarga yozish va o'qish ko'nikmalarini o'rgatish jarayoni. Bu jarayon, asosan, yangi tilni o'rganish, so'zlarni to'g'ri talaffuz qilish, grammatikani va imlo qoidalarini bilish, matnni tushunish va unga javob berish qobiliyatlarini rivojlantirishni maqsad qiladi. Savod o'rgatish, ko'pincha boshlang'ich ta'lim bosqichida amalga oshiriladi, chunki bu ko'nikmalar hayot davomida zaruriy asoslarni tashkil qiladi.

Savod o'rgatishda quyidagi asosiy jihatlar o'rganiladi:

1. Harflarni tanish: O'quvchilar alifbo va harflarni o'rganadilar, harflar qanday o'qilishi va yozilishi kerakligini tushunadilar.
2. So'z qurilishi: O'quvchilar so'zlarni to'g'ri tuzish va ularni talaffuz qilishni o'rganadilar.
3. Imlo va grammatikani o'rganish: So'zlarni va gaplarni to'g'ri imlo va grammatika qoidalariga muvofiq ishlatish ko'nikmalarini rivojlantirish.
4. Matn tushunish: O'quvchilar o'qigan matnni tushunib, unga tegishli savollarga javob bera olishlari kerak.
5. Yozma va og'zaki nutqni rivojlantirish: O'quvchilarga o'z fikrlarini yozma va og'zaki ravishda aniq va ravon ifodalashni o'rgatish.

Savod o'rgatish, shuningdek, o'quvchilarga o'qish va yozish orqali bilimlarni rivojlantirishga, tilni faol qo'llashga, mantiqiy va ijodiy fikrlashni oshirishga yordam beradi.

Boshlang'ich sinflarda savod o'rgatish, o'quvchilarning kelajakdagi bilim olish jarayonining asosini tashkil qiladi. Savodxonlik faqatgina so'zlarni o'qish va yozish ko'nikmalarini rivojlantirishni emas, balki fikrlash va tahlil qilishni ham o'z ichiga oladi. Shunday qilib, pedagogik texnologiyalarni qo'llash boshlang'ich sinflarda savod o'rgatish samaradorligini oshirishga katta hissa qo'shadi.

Pedagogik texnologiyalarni qo'llash o'quvchilarni ta'lim jarayoniga faol jalb etish va ularning qiziqishini oshirish imkonini beradi. Ular quyidagi afzalliklarga ega:

- Yuqori samaradorlik: texnologiyalar yordamida materialni tez va samarali o'zlashtirish.
- Qiziqarli darslar: vizual va audio materiallar yordamida o'quvchilarning diqqatini jamlash.
- Mustaqil o'qish: onlayn resurslar va elektron darsliklar yordamida o'quvchilarning mustaqil ish faoliyatini rivojlantirish.

Savod o'rgatishda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish metodlari quyidagilar:

1. Multimedia vositalarini qo'llash:
O'quvchilarga yangi so'zlar va tovushlarni tanishtirishda audiovizual materiallar (videolar, slydlar, audio fayllar) samarali bo'ladi. Bu metod o'quvchilarga tushunishni va eslab qolishni osonlashtiradi.

2. Interfaol ta'lim platformalari:
O'quvchilarni o'zaro bahslashishga, tahlil qilishga va o'rganishga undovchi interfaol ta'lim vositalari, masalan, "Kahoot!", "Quizlet", "Google Classroom" kabi platformalar o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va natijalarni tez baholash imkoniyatini yaratadi.

3. Kompyuter o'yinlari va ilovalar:
Kompyuter o'yinlari va mobil ilovalar yordamida o'quvchilar o'rganish jarayonini ko'ngilochar tarzda amalga oshirishi mumkin. Bu metod, ayniqsa, kichik yoshdagi o'quvchilarga o'quv materiallarini qiziqarli va o'yin tarzida o'zlashtirishga yordam beradi.

4. Virtual va kengaytirilgan haqiqat (VR/AR):
O'quvchilarga so'zlar, tovushlar va tasvirlar orqali savod o'rgatishda VR va AR

texnologiyalaridan foydalanish innovatsion usul bo'lib, yangi bilimlarni qiziqarli va realistik tarzda taqdim etadi.

Savod o'rgatish jarayonida pedagogik texnologiyalardan foydalanishning samarali usullaridan biri – bu darsni integratsiya qilishdir. Misol uchun, o'quvchilarga bir necha so'zlarni o'rgatish uchun video yoki animatsiyalardan foydalanish, keyin esa o'quvchilarni ular bilan mustaqil ishlashga undash. Bunda ular o'zlarining ijodiy qobiliyatlarini ham rivojlantiradilar. Boshlang'ich sinflarda savod o'rgatishda pedagogik texnologiyalardan foydalanish ta'lim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Multimedia vositalari, interfaol platformalar va boshqa innovatsion texnologiyalarni qo'llash orqali o'quvchilarni o'rganishga jalb qilish, o'qish va yozish ko'nikmalarini yaxshilash mumkin. Shu bilan birga, o'qituvchining texnologiyalarga nisbatan ochiq fikrda bo'lishi va ularni dars jarayoniga to'g'ri kiritishi muhim ahamiyatga ega.

Pedagogik texnologiyalarni qo'llashda o'qituvchining roli juda muhim. O'qituvchi nafaqat texnologiyalardan foydalanishni o'rgatishi, balki o'quvchilarni yangi usullar va vositalar yordamida faol o'rganishga yo'naltirishi kerak. O'qituvchi, shuningdek, texnologiyalarni dars jarayonida qanday qilib samarali va muvofiq tarzda qo'llashni bilishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Xolmatov B. *Boshlang'ich ta'limda pedagogik texnologiyalar*. Toshkent: O'zbekiston Respublikasi O'qituvchilarini qayta tayyorlash markazi, 2021.
2. Shukurov N. *Savod o'rgatish metodikasi*. Toshkent: Ta'lim, 2020.
3. Uzakov D. *Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash*. Buxoro: Buxoro davlat universiteti nashriyoti, 2022.
4. Mamatov R. *Interfaol ta'lim metodlari va texnologiyalar*. Samarqand: Samarqand davlat universiteti, 2021.
5. Tursunov I. *Kompyuter va multimedia texnologiyalaridan ta'limda foydalanish*. Toshkent: Fan va ta'lim, 2019.